

LIETUVOS RESPUBLIKOS
NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO
ĮSTATYMAS

1999 m. gruodžio 23 d. Nr. VIII-1509
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas reglamentuoja nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo (toliau - nelaimingų atsitikimų darbe socialinis draudimas) santykius, nustato asmenų, kurie draudžiami šios rūšies socialiniu draudimu, kategorijas, teises į šio draudimo išmokas, išmokų skyrimo, apskaičiavimo bei mokėjimo sąlygas, apibrėžia draudiminius bei nedraudiminius įvykius.

2 straipsnis. Nelaimingų atsitikimų darbe socialinis draudimas

1. Nelaimingų atsitikimų darbe socialinis draudimas įstatymų nustatytais atvejais kompensuoja dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos prarastas pajamas šios rūšies draudimu apdraustiems asmenims.

2. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymas netaikomas asmenims, kurie Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka valstybės lėšomis yra apdrausti nelaimingų atsitikimų, susijusių su tarnyba, draudimu.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Nelaimingas atsitikimas darbe** – įvykis darbe, įskaitant eismo įvykį darbo laiku, nustatyta tvarka ištirtas ir pripažintas nelaimingu atsitikimu darbe, kurio padarinys – darbuotojo trauma (lengva, sunki, mirtina). Įvykis darbe, kai darbuotojas mirė dėl ligos, nesusijusios su darbu, nepriskiriamas prie nelaimingo atsitikimo darbe.

2. **Nelaimingas atsitikimas pakeliui į darbą ar iš darbo** – įvykis, įvykęs darbuotojo darbo dienomis kelyje tarp darbuotojo darbovietės ir:

- 1) gyvenamosios vietos;
- 2) ne darbovietėje esančios vietos, kurioje darbuotojui išmokamas darbo užmokestis;
- 3) vietos ne įmonės teritorijoje, kur darbuotojas gali būti pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu.

3. **Profesinė liga** – ūmus ar lėtinis darbuotojo sveikatos sutrikimas, kurį sukėlė vienas ar daugiau kenksmingų ir (ar) pavojingų darbo aplinkos veiksnių, nustatyta tvarka pripažintas profesine liga.

4. **Draudėjas** – juridinis asmuo, juridinio asmens teisių neturinti įmonė ar fizinis asmuo, privalantis mokėti valstybinio socialinio draudimo įmokas.

5. **Darbo vieta** - vieta, kurioje asmuo dirba arba privalo dirbti darbo sutartyje sulytą darbą arba atlieka viešojo administravimo funkcijas.

6. **Apdraustasis** – asmuo, už kurį draudėjas įstatymų nustatyta tvarka mokėjo arba privalėjo mokėti valstybinio socialinio draudimo įmokas. Apdraustasis, nukentėjęs nuo nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgęs profesine liga, šio įstatymo nustatyta tvarka turi teisę gauti draudimo išmoką.

7. **Darbingumo netekimas** - laikinas ar visiškas profesinio darbingumo netekimas (toliau - darbingumo netekimas) dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba dėl susirgimo profesine liga. Netektas darbingumas išreiškiamas procentais. Jei nukentėjęs miršta dėl nelaimingo atsitikimo darbe,

laikoma, kad netekta 100 procentų darbingumo. Darbingumo netekimo dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga procentą nustato Valstybinė medicininė socialinės ekspertizės komisija (toliau - VMSEK) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

8. Darbingumo netekimo koeficientas (d) - vieneto dalimis išreikštas dydis, apskaičiuojamas netekto darbingumo procentą dalijant iš 100.

9. Einamųjų metų draudžiamosios pajamos – pajamos, apskaičiuotos pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos patvirtintą metodiką. Jų apskaičiavimo ir tvirtinimo tvarką nustato Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymas.

10. Kompensavimo koeficientas (k) – asmens vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų per paskutiniuosius paeiliui einančius 12 mėnesių, skaičiuojant atgal nuo užpraėjo kalendorinio ketvirčio pabaigos, buvusio iki netenkant darbingumo dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos, santykis su nelaimingo atsitikimo ar susirgimo profesine liga nustatymo metu galiojančiomis einamųjų metų draudžiamosiomis pajamomis. Apdraustajam apskaičiuotas kompensavimo koeficientas negali būti mažesnis kaip 0,25 ir didesnis kaip 3.

11. Apdraustojo asmens draudžiamosios pajamos - visos pajamos, nuo kurių buvo mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, taip pat šio įstatymo nustatytos ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos pašalpos, apdraustojo gautos ligos, motinystės (tėvystės) pašalpos bei draudimo nuo nedarbo bedarbio pašalpos, kurios pagal Bedarbių rėmimo įstatymo 15 straipsnio 1 dalį yra mokamos asmenims, per paskutinius trejus metus turintiems ne mažesnę kaip 24 mėnesių valstybinio socialinio draudimo stažą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-2064](#), 2000 10 17, *Žin.*, 2000, Nr. 95-2969 (2000 11 08)

Nr. [IX-374](#), 2001-06-12, *Žin.*, 2001, Nr. 55-1946 (2001-06-27)

Nr. [IX-1247](#), 2002-12-10, *Žin.*, 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24), įsigalioja nuo 2003-01-01

Nr. [IX-1591](#), 2003-05-29, *Žin.*, 2003, Nr. 57-2536 (2003-06-13)

4 straipsnis. Asmenys draudžiami nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu

1. Nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu privalomai draudžiami:

1) asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis, einantys narystės pagrindu renkamąsias pareigas renkamose organizacijose, dirbantys narystės pagrindu ūkinėse bendrijose, žemės ūkio bendrovėse arba kooperatinėse organizacijose, kandidatai į notarus (asesoriai);

2) valstybės politikai, Konstitucinio Teismo teisėjai, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjai, kitų teismų teisėjai, kandidatai į teisėjus, prokuratūros pareigūnai, Lietuvos banko valdybos pirmininkas, jo pavaduotojai, valdybos nariai, Seimo ar Respublikos Prezidento paskirti valstybės institucijų ar įstaigų vadovai, kiti Seimo ar Respublikos Prezidento paskirti valstybės institucijų ar įstaigų pareigūnai, Seimo ar Respublikos Prezidento paskirti valstybinių (nuolatinių) komisijų ir tarybų, kitų valstybinių (nuolatinių) komisijų ir tarybų pirmininkai, jų pavaduotojai ir nariai, taip pat pagal specialius įstatymus įsteigtų komisijų ar tarybų pareigūnai, viešojo administravimo valstybės tarnautojai, išskyrus Vidaus reikalų ministerijos, policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir kitų vidaus reikalų įstaigų pareigūnus, vidaus tarnybos dalinių karininkus, liktinės tarnybos puskarininkius ir karius, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos bei jam pavaldžių įstaigų ir valstybės įmonių pareigūnus, krašto apsaugos sistemos profesinės karo tarnybos karius ir Valstybės saugumo departamento sistemos pareigūnus;

3) profesinių mokyklų moksleiviai, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų studentai jų profesinio mokymo (praktikos) įstaigoje ar įmonėje metu bei asmenys, darbo biržų siūsti persikvalifikuoti įmonėse arba dirbti viešuosius darbus;

4) asmenys, esantys socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigose, – už jų darbo laiką;

5) nuteistieji laisvės atėmimu – už jų darbo laiką.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys draudžiami, jei jiems už darbą mokamas darbo užmokestis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-428](#), 2001-07-05, *Žin.*, 2001, Nr. 64-2325 (2001-07-25)

5 straipsnis. Draudėjai

Šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytų asmenų draudėjai yra:

- 1) pagal darbo sutartį dirbančių asmenų darbdaviai;
- 2) valstybės ir savivaldybių įmonės, įstaigos, organizacijos;
- 3) įstaigos ir įmonės, kuriose mokiniai ir studentai atlieka gamybinę praktiką, bei įmonės, kuriose darbo biržos siūsti asmenys persikvalifikuoja ar dirba viešuosius darbus (jei su šiais asmenimis nėra sudarytos darbo sutartys);
- 4) socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigos;
- 5) baudmės atlikimo įstaigos.

6 straipsnis. Draudiminiai įvykiai

1. Draudiminiai įvykiai, susiję su 4 straipsnyje nurodytais apdraustaisiais, yra įvykiai, kurie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ištirti ir pripažinti nelaimingais atsitikimais darbe, profesinėmis ligomis, nelaimingais atsitikimais pakeliui į darbą ar iš darbo, tai:

1) nelaimingi atsitikimai darbe ir profesinės ligos, dirbant pagal darbo sutartį, atliekant viešojo administravimo funkcijas arba gaunant atlyginimą už darbą (šio įstatymo 5 straipsnio 3–5 punktai), taip pat nelaimingi atsitikimai, įvykę darbo laiku rengiant ar tvarkant darbo vietą ar darbo vietoje atliekant kitus su darbo procesu susijusius veiksmus, įvykiai, įvykę papildomų, specialių pertraukų ar pertraukų pailsėti ir pavalgyti metu, kai darbuotojas yra darbo vietoje, įmonės patalpose ar jos teritorijoje;

2) nelaimingi atsitikimai pakeliui į darbą ir iš darbo;

3) nelaimingi atsitikimai, kai apdraustieji atlieka teisės aktais nustatytas pareigas ar darbdavio pavedimu – visuomenines pareigas, susijusias su tos įmonės veikla, kai už tai mokamas darbo užmokestis.

2. Sprendžiant nelaimingo atsitikimo priskyrimo draudiminiam įvykiui klausimą, nelaimingo atsitikimo darbe, susirgimo profesine liga ar mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe priežasties įrodymas yra:

1) nelaimingą atsitikimą darbe ar profesinę ligą patvirtinantys tyrimo aktai;

2) teismo nuosprendžiai, sprendimai;

3) darbo aplinkos kenksmingų veiksnių matavimo rezultatų ir darbo sąlygų higieninio įvertinimo dokumentai;

4) Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos išvada;

5) atitinkamos sveikatos priežiūros įstaigos darbo medicinos specialistų tyrimo ar ekspertizės išvada, išduota Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;

6) kiti dokumentai, kuriuose yra duomenų apie nelaimingą atsitikimą darbe, susirgimą profesine liga arba apie mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe priežastį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-374](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 55-1946 (2001-06-27)

7 straipsnis. Nedraudiminiai įvykiai

Draudiminiams įvykiams nepriskiriami nelaimingi atsitikimai darbe, kuriuos ištyrus nustatyta, kad jie įvyko:

1) dėl to, kad nukentėjusysis buvo apsvaigęs nuo alkoholio, narkotikų ar toksinių medžiagų ir tai nebuvo susiję su technologiniu procesu;

2) nukentėjusiajam darant tyčinę nusikalstamą veiką;

3) nukentėjusiajam savavališkai (be draudėjo žinios) atliekant darbą ne draudėjo naudai (ne draudėjo interesais);

4) nukentėjusiajam sąmoningai siekiant, jog įvyktų nelaimingas atsitikimas;

5) dėl bendro susirgimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1484](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1729 (2003-04-24)

8 straipsnis. Draudėjų pareigos ir atsakomybė

1. Draudėjai privalo:

1) organizuoti pirmąją medicinos pagalbą nukentėjusiajam dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar ūmios profesinės ligos, taip pat prireikus nugabenti nukentėjusį į sveikatos priežiūros įstaigą;

2) įstatymų nustatyta tvarka pranešti apie nelaimingą atsitikimą darbe, susirgimą profesine liga Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nustatytoms institucijoms bei valstybinio socialinio draudimo įstaigai;

3) laiku ir teisingai apskaičiuoti bei mokėti valstybinio socialinio draudimo įmokas.

2. Už šio įstatymo nustatytų pareigų nevykdymą draudėjas atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-428](#), 2001-07-05, *Žin.*, 2001, Nr. 64-2325 (2001-07-25)

9 straipsnis. Apdraustųjų asmenų teisės

1. Teisę į šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytas draudimo išmokas turi apdraustieji, kurių sveikatai dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga buvo pakenkta įvykus draudiminių įvykiui, numatytam 6 straipsnyje.

2. Apdraustieji taip pat turi teisę gauti iš draudėjo informaciją apie valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimą už juos, o įvykus draudiminių įvykiui - informaciją iš valstybinio socialinio draudimo įstaigos apie šio įstatymo nustatytą garantijų taikymą pagal šį įvykį.

10 straipsnis. Apdraustųjų asmenų pareigos ir atsakomybė

Apdraustieji asmenys turi laikytis saugos darbe teisės aktų nustatytų reikalavimų bei gydymo, medicininės, profesinės reabilitacijos rekomendacijų.

ANTRASIS SKIRSNIS DRAUDIMO IŠMOKOS

11 straipsnis. Nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo išmokų rūšys

1. Apdraustajam, dėl 6 straipsnyje numatyto draudiminio įvykio netekusiui dalies ar viso darbingumo, pagal šį įstatymą išmokama:

1) ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos pašalpa (toliau -ligos pašalpa);

2) netekto darbingumo vienkartinė kompensacija;

3) netekto darbingumo periodinė kompensacija.

2. Apdraustajam žuvus dėl draudiminio įvykio, jo šeimos nariams, išvardytiems 31 straipsnyje, lygiomis dalimis išmokama laidojimo pašalpa.

3. Apdraustajam žuvus dėl draudiminio įvykio, jo šeimos nariams lygiomis dalimis mokama periodinė draudimo išmoka.

4. Asmenims, nuteistiems laisvės atėmimu (šio įstatymo 4 straipsnio 5 punktą), šio straipsnio 1 dalyje nurodytos išmokos mokamos paleidus juos iš bausmės atlikimo įstaigos.

12 straipsnis. Ligos pašalpa

1. Ligos pašalpa skiriama apdraustajam asmeniui tapus laikinai nedarbingu dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos, išskyrus 7 straipsnyje nurodytus atvejus.

2. Ligos pašalpa apdraustiesiems, besigydantiems sveikatos priežiūros įstaigoje, teikiančioje ortopedines ir (ar) protezavimo paslaugas, skiriama už vykimo į šią įstaigą, buvimo joje ir grįžimo iš jos laiką.

13 straipsnis. Teisė į ligos pašalpą

1. Susižaloję darbe ar susirgę profesine liga apdraustieji (4 straipsnio 1 dalies 1, 2 punktai) teisę į ligos pašalpą įgyja neatsižvelgiant į turimą valstybinio socialinio draudimo stažą.

2. Ligos pašalpa skiriama, jei teisę ją gauti atsirado darbo laikotarpiu, įskaitant bandomąjį laikotarpį ir atleidimo iš darbo dieną.

3. Pagrindas skirti ligos pašalpą yra nustatyta tvarka išduotas nedarbingumo pažymėjimas ir dokumentai, patvirtinantys draudiminį įvykį (6 straipsnio 2 dalis).

14 straipsnis. Kompensuojamasis uždarbis ligos pašalpoms apskaičiuoti

1. Kompensuojamasis uždarbis apskaičiuojamas pagal asmens draudžiamąsias pajamas tokia pat tvarka, kokia yra Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta ligos ir motinystės (tėvystės) pašalpoms apskaičiuoti.

2. Vidutinis mėnesinis kompensuojamasis uždarbis nelaimingų atsitikimų darbe draudimo išmokoms skaičiuoti negali viršyti Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių draudiminio įvykio atsitikimo mėnesį, trijų su puse dydžio sumos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1787](#), 2000 07 04, Žin., 2000, Nr. 58-1716 (2000 07 19)

Nr. [IX-1247](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24), įsigalioja nuo 2003-01-01

15 straipsnis. Ligos pašalpų mokėjimas mirus asmeniui, turėjusiam teisę jas gauti

Ligos pašalpos, negautos iki turėjusio į jas teisę asmens mirties dienos, mokamos šeimos nariui, pateikusiam mirusiojo asmens mirties liudijimą.

16 straipsnis. Ligos pašalpų mokėjimo tvarka

Šio įstatymo nustatytas ligos pašalpas moka valstybinio socialinio draudimo įstaigos. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų nustatyta tvarka.

17 straipsnis. Ligos pašalpos mokėjimo trukmė

1. Apdraustiesiems asmenims susižalojus darbe arba susirgus profesine liga, ligos pašalpa mokama nuo pirmos nedarbingumo dienos iki darbingumo atgavimo arba kol bus pripažintas invalidumas.

2. Valstybinę socialinio draudimo senatvės arba invalidumo pensiją gaunantiems asmenims susižalojus darbe ar susirgus profesine liga, ligos pašalpa pradedama mokėti nuo pirmos nedarbingumo dienos ir mokama iki darbingumo atgavimo arba kol dėl šios priežasties bus peržiūrėtas invalidumas.

18 straipsnis. Ligos pašalpos besigydantiems sveikatos priežiūros įstaigoje, teikiančioje ortopedines ir (ar) protezavimo paslaugas, mokėjimo trukmė

Paguldžius apdraustąjį į sveikatos priežiūros įstaigą, teikiančią ortopedines ir (ar) protezavimo paslaugas, ligos pašalpa mokama už visą jame būtą laiką, taip pat vykimo į šią įstaigą ir grįžimo iš jos laiką.

19 straipsnis. Ligos pašalpos mokėjimo trukmė atostogų metu

1. Atsiradus laikinam nedarbingumui dėl profesinės ligos kasmetinių atostogų metu, ligos pašalpa mokama už visas sirgtas darbo dienas, patvirtintas nedarbingumo pažymėjimu.

2. Atsiradus laikinam nedarbingumui dėl profesinės ligos neapmokamų atostogų metu arba nušalinus darbuotoją nuo darbo ir sustabdžius darbo užmokesčio mokėjimą, pašalpa mokama nuo tos dienos, kurią darbuotojas turėjo pradėti dirbti.

20 straipsnis. Ligos pašalpų mokėjimo šaltiniai

Ligos pašalpos, susižalojus darbe arba susirgus profesine liga, už laikotarpį nuo pirmos laikino nedarbingumo dienos mokamos iš nelaimingų atsitikimų darbe socialiniam draudimui skirtų lėšų.

21 straipsnis. Ligos pašalpų dydis

Apdraustajam susižalojus darbe arba susirgus profesine liga, mokama 100 procentų kompensuojamojo uždarbio dydžio ligos pašalpa.

22 straipsnis. Sąlygos, kurioms esant, ligos pašalpa nemokama

1. Ligos pašalpa nemokama, nustačius, kad:

1) įvykis yra nedraudiminis (7 straipsnis);

2) asmuo ar atitinkamos įstaigos pateikė neteisingus duomenis dėl draudiminio įvykio arba suklaidotus dokumentus arba nepateikė reikiamų dokumentų, nurodytų 6 straipsnio 2 dalyje.

2. Asmenims, pažeidusiems gydytojo nustatytą gydymo ir slaugos režimą, paskirtu laiku be pateisinamos priežasties neatvykusiems pas gydytoją arba, kaip įstatymo nustatyta, pasitikrinti darbingumo, ligos pašalpa gali būti neskiriama arba jos mokėjimas nutraukiamas nuo pažeidimo padarymo dienos ta pačia tvarka, kokia yra nustatyta ligos ir motinystės (tėvystės) pašalpoms skaičiuoti.

23 straipsnis. Netekto darbingumo vienkartinė kompensacija

1. Jeigu apdraustasis neteko iki 20 procentų darbingumo, jam išmokama 10 procentų jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio dydžio netekto darbingumo vienkartinė kompensacija.

2. Jeigu apdraustasis neteko daugiau kaip 20, bet mažiau kaip 30 procentų darbingumo, jam išmokama 20 procentų jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio dydžio netekto darbingumo vienkartinė kompensacija.

3. Jeigu apdraustajam nustatytas neterminuotas nedarbingumas, netekto darbingumo vienkartinė kompensacija išmokama trigubai didesnė, negu nurodyta šio straipsnio 1 ar 2 dalyje.

24 straipsnis. Netekto darbingumo periodinė kompensacija

1. Jeigu nustatoma, kad apdraustasis neteko 30 ir daugiau procentų darbingumo, jam mokama netekto darbingumo periodinė kompensacija.

2. Netekto darbingumo periodinė kompensacija apdraustajam mokama kas mėnesį. Ji apskaičiuojama kaip darbingumo netekimo koeficiento (d) (šio įstatymo 3 straipsnio 8 dalis), kompensavimo koeficiento (k) (šio įstatymo 3 straipsnio 10 dalis) ir mokėjimo mėnesį galiojančių einamųjų metų draudžiamųjų pajamų (D) sandaugos pusė, t. y. pagal formulę $0,5 \times d \times k \times D$.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-374](#), 2001-06-12, *Žin.*, 2001, Nr. 55-1946 (2001-06-27)

Nr. [IX-1247](#), 2002-12-10, *Žin.*, 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24), *įsigalioja nuo 2003-01-01*

25 straipsnis. Kompensacijų mokėjimas pasikeitus apdraustojo nedarbingumo laipsniui

1. Jeigu VMSEK iš naujo nustato, kad apdraustasis, turėjęs teisę gauti netekto darbingumo vienkartinę kompensaciją, neteko 30 ir daugiau procentų darbingumo, periodinė netekto darbingumo kompensacija mokama šio įstatymo 24 straipsnyje nustatyta tvarka nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos.

2. Jeigu VMSEK iš naujo nustato, kad apdraustasis, turėjęs teisę gauti netekto darbingumo periodinę kompensaciją (šio įstatymo 24 straipsnis), neteko mažiau kaip 30 procentų darbingumo, jam išmokama netekto darbingumo vienkartinė kompensacija (šio įstatymo 23 straipsnis), o netekto darbingumo periodinės kompensacijos mokėjimas nutraukiamas nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos.

3. Jeigu apdraustojo, gaunančio netekto darbingumo periodinę kompensaciją, netektas darbingumas sumažėja iki šio įstatymo 23 straipsnyje nustatytų dydžių, netekto darbingumo vienkartinė kompensacija už tą patį nelaimingą atsitikimą darbe ar susirgimą profesine liga gali būti išmokama tik vieną kartą.

26 straipsnis. Netekto darbingumo periodinės kompensacijos mokėjimo trukmė

Netekto darbingumo periodinė kompensacija mokama iki VMSEK nustatyto darbingumo netekimo termino pabaigos.

27 straipsnis. Draudimo išmokos dydžio sumažinimas

Draudimo išmoką mokanti valstybinio socialinio draudimo įstaiga turi teisę atitinkamai sumažinti apdraustajam išmoką dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga, jeigu VMSEK iš naujo nustato, kad apdraustojo netektas darbingumas sumažėjo. Jei draudiminis įvykis ir darbingumo netekimo laipsnis buvo nustatytas teismo sprendimu, draudimo išmoka šiame straipsnyje nustatytu atveju gali būti atitinkamai sumažinta tik teismine tvarka.

28 straipsnis. Draudimo išmokos dydžio padidinimas

Iš dalies netekęs darbingumo dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga apdraustasis turi teisę bet kada reikalauti, kad valstybinio socialinio draudimo įstaiga atitinkamai padidintų išmokos dydį, jeigu VMSEK iš naujo nustato, kad jo netektas darbingumas padidėjo.

29 straipsnis. Draudimo išmokų mokėjimo terminai

1. Draudimo išmokos apdraustajam mokamos nuo draudiminio įvykio (nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos nustatymo) dienos.

2. Jeigu apdraustasis dėl draudimo išmokos kreipėsi praėjus trejiems metams nuo teisės į draudimo išmoką atsiradimo dienos, draudimo išmoka mokama nuo kreipimosi dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-428](#), 2001-07-05, *Žin.*, 2001, Nr. 64-2325 (2001-07-25)

30 straipsnis. Draudimo išmoka apdraustajam mirus

1. Jeigu apdraustasis dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar ūmios profesinės ligos, pripažintų draudiminiais įvykiais, miršta, teisę į draudimo išmoką turi nedarbingi asmenys, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti iš jo išlaikymą, taip pat mirusiojo vaikas (vaikai), gimęs (gimę) po jo mirties. Draudimo išmoka mokama:

1) nepilnamečiams – iki jiems sukaks 18 metų, o jeigu jie mokosi nustatyta tvarka įregistruotų aukštųjų, aukštesniųjų, profesinių, vidurinių mokyklų dieniniuose skyriuose, – iki jiems sukaks 24 metai;

2) mirusiojo sutuoktiniui ar tėvui (motinai), įtėviui, nepaisant amžiaus ir darbingumo, jeigu jis nedirba ir prižiūri mirusiojo vaikus (įvaikius), vaikaičius, brolius ar seseris, iki šiems sukaks 8 metai;

3) asmenims, sukausiems Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių, – iki gyvos galvos;

4) invalidams – invalidumo laikotarpiu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims kas mėnesį mokama draudimo išmoka, lygi periodinei netekto darbingumo kompensacijai (šio įstatymo 24 straipsnis), padalytai iš vieneto padidinto šio straipsnio 1 dalyje nustatytų asmenų skaičiaus.

3. Šiame straipsnyje nurodyta draudimo išmoka mokama neatsižvelgiant į jos gavėjų kitas gaunamas pajamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-428](#), 2001-07-05, *Žin.*, 2001, Nr. 64-2325 (2001-07-25)

31 straipsnis. Laidojimo pašalpa

1. Apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar ūmios profesinės ligos, pripažintų draudiminiais įvykiais, mirusiojo šeimai išmokama vienkartinė laidojimo pašalpa, lygi 100 einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių tą mėnesį, kurį įvyko mirtinas nelaimingas atsitikimas darbe ar ištiko ūmi profesinė liga. Ši pašalpa lygiomis dalimis išmokama kiekvienam mirusiojo šeimos nariui.

2. Žuvusiojo šeimos nariais laikomi jo sutuoktinis, nepilnamečiai vaikai (įvaikiai), iki jiems sukaks 18 metų, taip pat vaikai (įvaikiai), besimokantys nustatyta tvarka įregistruotų mokymo įstaigų dieniniuose skyriuose, iki jiems sukaks 24 metai, žuvusiojo vaikai, gimę po jo mirties, tėvas (motina) bei nedarbingi asmenys, kurie buvo žuvusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-428](#), 2001-07-05, *Žin.*, 2001, Nr. 64-2325 (2001-07-25)

Nr. [IX-1247](#), 2002-12-10, *Žin.*, 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24), įsigalioja nuo 2003-01-01

TREČIASIS SKIRSNIS

NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE SOCIALINIO DRAUDIMO LĖŠOS

32 straipsnis. Nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo lėšos

1. Nelaimingų atsitikimų darbe socialiniam draudimui skirtos lėšos įtraukiamos į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sąskaitą įstatymų nustatyta tvarka pagal Lietuvos Respublikos Seimo nustatytus šiai valstybinio socialinio draudimo rūšiai įmokų tarifus.

2. Nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo pajamas sudaro draudėjų mokamos šiai draudimo rūšiai valstybinio socialinio draudimo įmokos, delspinigiai ir baudos. Nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo pajamų dalį gali sudaryti lėšos, skirtos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rezervo.

3. Nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo išlaidų rūšis nustato šio įstatymo 11 straipsnis.

33 straipsnis. Nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokų tarifai

Nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokų tarifai priklauso nuo įmonės ekonominės veiklos rizikos laipsnio. Iki 2004 m. sausio 1 d. įmokų tarifai visiems draudėjams (visoms ekonominės veiklos sritims) vienodi, o vėliau diferencijuojami atsižvelgiant į įmonių ekonominės veiklos rizikos laipsnį bei traumatizmo ir profesinio sergamumo lygį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1133](#), 2002-10-15, *Žin.*, 2002, Nr. 102-4548 (2002-10-25)

34 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimo tvarka

1. Šiame įstatyme nustatytos valstybinio socialinio draudimo rūšies valstybinio socialinio draudimo įmokos už kiekvieną apdraustąjį, nurodytą šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1, 2 punktuose, ir skaičiuojamos, ir mokamos įstatymų nustatyta tvarka kartu su kitomis valstybinio socialinio draudimo įmokomis.

2. Valstybinio socialinio draudimo įmokos už apdraustuosius, nurodytus šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3-5 punktuose, mokamos už tuos laikotarpius, kai jiems už darbą mokamas darbo užmokestis.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35 straipsnis. Ginčų sprendimas

Ginčai dėl šio įstatymo taikymo sprendžiami įstatymų nustatyta tvarka.

36 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo nuostatos taikomos draudiminiams įvykiams, įvykusiems šiam įstatymui įsigaliojus, taip pat asmenims, kuriems profesinė liga nustatyta po 2000 m. sausio 1 d., jeigu šie asmenys po šios datos buvo drausti nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu.

3. Žala dėl iki šio įstatymo įsigaliojimo įvykusių nelaimingų atsitikimų darbe ir susirgimų profesine liga atlyginama Lietuvos Respublikos žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimo profesine liga laikinojo įstatymo nustatyta tvarka.

4. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina nelaimingų atsitikimų darbe ar profesinių ligų pripažinimo draudiminiais įvykiais tvarką.

5. Vyriausybė tvirtina Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatus.

6. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba pagal praėjusių metų ir einamųjų metų pirmojo pusmečio nelaimingų atsitikimų ir susirgimų profesinėmis ligomis atskirose ekonominės veiklos srityse duomenis parengia ir pateikia Vyriausybei pasiūlymus dėl kitų metų nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokų tarifų atskiroms ekonominės veiklos sritims. Vyriausybė teikia pasiūlymus Seimui dėl nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokų tarifų atskiroms ekonominės veiklos sritims patvirtinimo.

7. Asmenims, turintiems teisę gauti šio įstatymo nustatytas išmokas ir persikėlusius nuolat gyventi į kitą valstybę, šios išmokos mokamos tarpvalstybinėse sutartyse nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1133](#), 2002-10-15, *Žin.*, 2002, Nr. 102-4548 (2002-10-25)

Nr. [IX-1591](#), 2003-05-29, *Žin.*, 2003, Nr. 57-2536 (2003-06-13)

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1787](#), 2000 07 04, Žin., 2000, Nr. 58-1716 (2000 07 19)

NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
14 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-2064](#), 2000 10 17, Žin., 2000, Nr. 95-2969 (2000 11 08)

NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO 3
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-374](#), 2001-06-12, Žin., 2001, Nr. 55-1946 (2001-06-27)

NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
3, 6, 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-428](#), 2001-07-05, Žin., 2001, Nr. 64-2325 (2001-07-25)

NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
4, 8, 29, 30, 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1133](#), 2002-10-15, Žin., 2002, Nr. 102-4548 (2002-10-25)

NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
33 IR 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1247](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO
DRAUDIMO ĮSTATYMO, LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO,
NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO,
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE
LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1484](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1729 (2003-04-24)

NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja kartu su Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu (Žin., 2000, Nr. 89-2741) ir
Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (Žin., 2002, Nr. 37-1341), t.y. nuo 2003 m.
gegužės 1 d.

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1591](#), 2003-05-29, Žin., 2003, Nr. 57-2536 (2003-06-13)

NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
IR ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE
LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2003-06-16)

autrap@lrs.lt